

Programma	vraag	Antwoord
thema kracht van de samenleving		
	wat is de streefwaarde blz. 10	De streefwaarde is 6,2
	wanneer staat de burgerbegroting gepland in 2015 blz. 11	De invoering van een mogelijke burgerbegroting is sterk afhankelijk van de initiatieven van burgers c.q. wijkraden zelf. De burgerbegroting kan een mooi instrument zijn om burgers meer invloed te laten uitoefenen. Onze intentie is om deze voor de voorjaarsnota 2016 te maken, zodat deze in 2017 in kan gaan. Hoe deze er exact uit komt te zien en wanneer deze exact ingevoerd wordt, wordt uiteraard bepaald in een proces met de burgers.
1 Zorg en welzijn		
	wanneer staat aanpassing position paper gepland blz. 16	De actualisering van het position paper komt half september in het college en gaat na accordering door naar de gemeenteraad van oktober 2015.
	welke resultaten zijn er zichtbaar ondersteuning mantelzorgers door zorgaanbieders blz. 18	De resultaten van de ondersteuning van mantelzorgers door zorgaanbieders zijn niet expliciet zichtbaar. Deze afspraken zijn onderdeel van het gesprek tussen zorgaanbieder, cliënt en mantelzorger en onderdeel van het ondersteuningsplan. Er loopt momenteel een klanttevredenheid onderzoeken van de gemeente Oss waarvan de tevredenheid van mantelzorgers met de ondersteuning onderdeel is. De resultaten van dit onderzoek worden in augustus verwacht. Een concrete ondersteuning van de mantelzorger is er dit jaar mogelijk geworden met de invoering van de Huishoudelijke Hulp Toelage. Mantelzorgers kunnen hiervan gebruik maken wanneer zij wekelijks zorg bieden bij een cliënt met zorgbehoefte. Er zijn geen cijfers bekend over het aantal mantelzorgers dat gebruik maakt van deze regeling.
	hoeveel klachten en bezwaarschriften zijn er ingediend blz. 18	Bezwaarschriften: In 2015 zijn er 7 bezwaren ingediend voor de Wmo (teldatum 9 juli). In 2014 hebben we 154 bezwaren ontvangen voor de Wmo. Klachten: Er zijn in 2015 5 klachten binnengekomen voor de Wmo. In 2014 hadden we 71 klachten voor de Wmo. Veel cliënten melden zich telefonisch. Eventuele klachten worden dan besproken en vaak opgelost zonder dat dit leidt tot een formele klacht. Als het niet lukt de klacht naar tevredenheid van de cliënt op te lossen volgt een formele klacht.

		Alle aantallen hebben betrekking op alle Wmo-voorzieningen, inclusief huishoudelijke verzorging.
	welke ervaringen zijn er te noemen die de welzijnsorganisaties hebben opgedaan in 2014? blz. 19	De welzijnsorganisaties hebben met de pilots veel ervaringen opgedaan. Zowel in het invullen van de nieuwe opgaven voor welzijn als in de samenwerking (in het team en met het netwerk). Uitgangspunten voor 2015 zijn: - voor participatie en het versterken van steunstructuren is een kleine schaal nodig om het te laten werken. Sociaal werkers moeten de mensen, de wijk en de partners kennen. - Het team moet slagvaardig zijn. - De verschillende expertise (MEE, Aanzet, RIGOM, Vivaan en wijkverpleegkundige) moet in teamverband gedeeld kunnen worden, dat heeft een grote meerwaarde. - Flexibiliteit in inzet mogelijk maken, niet elke wijk heeft evenveel nodig. - Zichtbaar en toegankelijk zijn in de wijk is zeer belangrijk. Er is een plek in de wijk nodig waar bewoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten, initiatieven kunnen ontplooien en hun talenten kunnen inzetten. En waar professionals bij kunnen aansluiten en fysieke ruimte vinden voor onderlinge afstemming en werkzaamheden. - Het is belangrijk dat er in teamverband gewerkt wordt. De pilots hebben laten zien dat dat nodig is voor de verdere ontwikkeling van het gekanteld werken. - De wijk is de plek voor ontmoeten, signaleren en steunstructuren. Met de indeling moeten we hiermee rekening houden. De aansluiting met kernen en dorpen moet geborgd worden. - Directe afstemming met het Basis team Jeugd en Gezin is zeer belangrijk, hulp/ondersteuningsvragen gaan over de grenzen van onze verdeling tussen jeugd en volwassenen heen.
	dekt de tekst nog de lading gelet op de laatste ontwikkelingen? blz. 19	Het plan van aanpak is inmiddels gereed en in de opiniecommissie van 2 juli besproken. In het plan van aanpak is deze tekst verder geconcretiseerd. Wij zullen in september de contractgesprekken met aanbieders en regiogemeenten afronden. Dit is nodig voor een tijdige contractering voor 2016. Daarnaast pakken we de andere voornemens uit het plan van aanpak op. Belangrijk daarin zijn bijvoorbeeld de innovatie in het vierkant van burger, zorg, welzijn en gemeente en het onderzoeken van een ombudsfunctie.

	hoeveel keukentafelgesprekken zijn er gehouden? blz. 20	In principe vindt er met iedere nieuwe cliënt binnen de Wmo een keukentafelgesprek plaats. Dit geldt voor vragen over Wmo voorzieningen, Huishoudelijke verzorging, Ondersteuning en Jeugd. Er zijn geen exacte aantallen van gevoerde gesprekken bekend. In 2015 zijn 818 aanmeldingen voor de WMO gedaan, waaronder 335 heronderzoeken voor de nieuwe Wmo taken. In de meeste gevallen vindt ook bij heronderzoeken een keukentafelgesprek plaats. Maar soms is eigen onderzoek niet nodig, bijvoorbeeld als een cliënt al goed bekend is bij een zorgaanbieder en op basis van diens informatie een besluit genomen kan worden. Dat speelt vooral bij de voorziening beschermd wonen. In alle gevallen hanteren we maatwerk. In totaal verwachten we in 2015 ongeveer 1000 nieuwe cliënten in het kader van de nieuwe Wmo taken. 335 heronderzoeken hebben plaatsgevonden. In het kader van huishoudelijke verzorging hebben zorgaanbieders de opdracht gehad om keukentafelgesprekken te voeren. Deze gesprekken zijn met name voor de groep cliënten die vanuit Pantein naar de andere aanbieders zijn gegaan nog niet geheel afgerond.
	hoeveel gesprekken moeten er nog? blz. 20	In het kader van de nieuwe Wmo-taken moeten (naast nieuwe aanvragers) nog 655 heronderzoeken plaatsvinden in 2015. Deze gesprekken zullen voor het einde van het jaar zijn afgerond.
	hoeveel vragen zijn er bij de teams binnengekomen? blz. 20	Elk sociaal team in Oss houdt een 'cliëntenlijst' bij. Hierdoor kunnen de cliëntondersteuners van het team zien welke mensen om ondersteuning hebben gevraagd en welke collega deze heeft opgepakt. Er zijn in 2015 (stand 30 juni) 403 aanmeldingen bij de vijf sociale teams binnen gekomen. Het gaat hier om individuele cliëntondersteuning waar sprake is van trajecten (in de telling zijn kortdurende/eenmalige contacten niet opgenomen). Naast individuele cliëntondersteuning voert een sociaal team ook andere (met name) collectieve taken uit, maar deze worden (nog) niet volgens een bepaald format vastgelegd. De meeste sociale teams zijn in de loop van april 2015 productief geworden. De twee teams (Ussen en Schadewijk) die in 2014 als pilotteam operationeel zijn geworden, hebben al vanaf 1 januari ondersteuningsvragen kunnen beantwoorden.
	hoeveel zijn er naar tevredenheid opgelost? (p.20)	De klanttevredenheid wordt op dit moment per organisatie gemeten. De 4 organisaties hebben verschillende vormen. Het is op deze korte termijn niet mogelijk informatie hierover te verzamelen. Voor

		de nieuwe welzijnsorganisatie die per 1 januari ontstaat wordt de meting van klanttevredenheid ontwikkeld. Per 1 juli wordt in de effectmeting van de sociale teams de burger gevraagd het ondersteuningsproces te waarderen op een schaal van 1 tot 10. Een eerste graadmeter is dat er geen formele klachten over de geleverde ondersteuning van sociale teams zijn ingediend bij de welzijnsorganisaties.
	zijn de teams vindbaar door de bewoners en waar blijkt dat uit? blz. 20	De hulpvragen komen bij de teams binnen via verschillende kanalen. Burgers benaderen medewerkers van het team of de organisaties (Aanzet, MEE, Rigom en Vivaan en de wijkverpleegkundige) rechtstreeks. Daarnaast worden burgers via het netwerk (zorgloket, huisarts, fysiotherapeut, zorgverlener, vrijwilliger) aan het sociaal team gekoppeld. Het merendeel van de casussen komen bij de sociale teams binnen. Er is op dit moment ook nog een aantal ondersteuningsvragen dat door de afzonderlijke organisaties in behandeling wordt genomen. Zij streven er naar om zo spoedig mogelijk alle ondersteuningsvragen naar de sociale teams door te geleiden. Na de zomer start een intensief communicatietraject om burgers verder te informeren over de sociale teams en basisteams jeugd en gezin.
	welke rol heeft de gemeente bij het fusie proces van de 4 W blz. 21	De gemeente Oss is als opdrachtgever van het welzijnswerk nauw betrokken bij het fusieproces. We trekken hierin samen op met de regio gemeenten uit het werkgebied van de 4 organisaties (Bernheze, Boekel, Landerd, Uden en Veghel). Er is een bestuurlijk aanjaagteam welzijn ingesteld dat in ieder geval op vier momenten dit jaar om tafel zit met de bestuurders/directeuren van de 4 organisaties. Deze momenten zijn gekoppeld aan belangrijke mijlpalen in het fusietraject (1. Missie, visie en strategie, 2. Fusie en organisatieplan, 3. Jaarplan en begroting, 4. Fusieplan en besluit).
	als de gemeente opdrachtgever is geweest wat was dan de opdracht? blz. 21	De gemeente is geen opdrachtgever voor het fusieproces. De fusie is een keuze van de organisaties zelf. Wel heeft de gemeente een gemeenschappelijke opdracht aan de vier welzijnsinstellingen verstrekt m.b.t. de inhoudelijke taken. Deze opdracht staat beschreven in de Visie op welzijn (vastgesteld in de Raad op 26 september 2013 als onderdeel van het Transformatieplan van AWBZ naar Wmo deel 1). In de visie zijn de opgaven en de rollen van welzijn beschreven. De visie is daarmee ook de opdrachtbeschrijving. Op basis hiervan stellen

		de organisaties het jaarplan op.
2 Werk, inkomen en onderwijs		
	wat is de inzet van het college op frisse scholen?	Er is geen speciaal beleid voor 'frisse scholen'. Als wij een school grootschalig renoveren of vervangende nieuwbouw plegen, zoals nu bij de praktijkschool de Singel, wordt een frisse school gerealiseerd. Wij nemen dit soort wensen dus mee bij de uitwerking van het meerjarig investeringsprogramma voor onderwijshuisvesting. Daarnaast is geïnvesteerd in de luchtkwaliteit bij een aantal scholen (op basis van een onderzoek) in de periode 2008 – 2010. Dit is destijds betaald met Rijksmiddelen.
	hoeveel stageplaatsen zijn er vanuit de gemeente ondersteund? blz. 24	De maatschappelijke stages voor leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn een goede manier om kennis te maken met vrijwilligerswerk en een actieve bijdrage aan de maatschappij te leveren. De scholen voor voortgezet onderwijs hebben dit als vast onderdeel in hun lessen rond burgerschap en maatschappij. In de afgelopen jaren is de coördinatie en begeleiding ondersteund met Rijksmiddelen. Gezien de positieve ervaringen vinden wij het van belang dat de maatschappelijke stages worden voortgezet en zullen wij de kosten voor coördinatie en begeleiding voor onze rekening nemen. Deze financiering start in het nieuwe schooljaar 2015-2016. Ter illustratie geven wij hieronder enkele cijfers over de maatschappelijke stages in het schooljaar 2014-2015 (nog met Rijksmiddelen). Op de 4 VO-scholen hebben 838 leerlingen uit klas 4 een maatschappelijke stage gevolgd. Tezamen hebben zij 16.075 uur stage-uren gemaakt. De stages variëren van 7 tot 40 uur, waarbij de meeste ca. 20 uur zijn. De stages vinden vooral plaats in zorginstellingen, sportclubs, welzijns- en culturele instellingen. Er hebben ook maatschappelijke stages bij de jongerenraad van de gemeente plaatsgevonden.

		Ca. 300 stages zijn door leerlingen zelf gevonden, de overige stages komen uit de stagebank mas4jou.
3 Voorzieningen voor sport, cultuur en ontmoeten		
	welke afspraken heeft het college gemaakt, bijvoorbeeld randvoorwaarden, met de sportclubs/sportparken die (willen) gaan fuseren blz. 33	Onderstaande afspraken vormen een totaalpakket aan maatregelen voor de invulling van de bezuinigingen op de sportterreinen van € 37.500 (2014) en € 200.000 (2017). De werkgroep legt de afspraken als een totaalpakket met positief advies voor aan de voetbalverenigingen in de gemeente Oss. 1. Kostenberekening kunstgrasvelden De gemeente hanteert nu een afschrijvingssystematiek voor kunstgrasvelden waarbij zij vanaf het begin ook reserveert voor de renovatie van de grasmat. De gemeente vindt het verantwoord om de huidige systematiek aan te passen. Dit betekent dat de grasmat na 12 jaar weer als investering wordt opgenomen (op dat moment mogelijk in concurrentie met andere investeringen). Voor de renovatie wordt niet meer gereserveerd. Dit levert per kunstgrasveld een besparing op van circa € 7.000. Het voordeel geldt voor de 8 kunstgrasvelden* die nu volgens de bestaande afschrijvingssystematiek in de begroting zijn opgenomen. De nieuwe systematiek gaat in vanaf medio 2014 en is onderdeel van de structurele bezuiniging op sportterreinen vanaf 2017. Structurele besparing vanaf 2015: 8 kunstgrasvelden x € 7.000 = € 56.000. *Kunstgrasvelden op sportparken: Rusheuvel (2), Amstelhoef (2), Koppelsteeg (1), Hescheweg (3). 2. Onderhoud inrichting sportparken Op dit moment geeft de gemeente voor het onderhoud een bedrag uit van € 6.000 per veld (€ 3.300 voor veldonderhoud (maaïen, rollen e.d) en € 2.700 voor onderhoud sportparkinrichting (ballenvanger, afrastering e.d.). Dit is exclusief een vervanging- en renovatiebudget van € 2.500 per veld (bedragen prijspeil 2014). Uit onderzoek is gebleken dat de Federatie op het onderhoud van velden, op het totaalbedrag van € 6.000 per veld, € 800 per veld kan besparen. Voor het invullen van deze besparing zijn twee opties overeen gekomen. De vereniging kan kiezen om: a) het onderhoud door de gemeente te laten (blijven) doen. De onderhoudskosten blijven dan € 6.000

		per veld. b) het onderhoud in eigen beheer uit te voeren conform het Federatie-model, de vereniging realiseert dan de besparing. De lopende onderhoudscontracten van de gemeente met o.a. de Federatie worden gerespecteerd voor de duur van het contract. Structurele besparing 57 velden x € 800 = € 45.600. 3. Terugdringen overcapaciteit velden Uit het onderzoeksrapport blijkt een overcapaciteit aan velden van 8 in 2014 oplopend naar 13 in 2030. Deze overcapaciteit vermindert door een aantal accommodaties af te stoten c.q. kernaccommodaties gezamenlijk te benutten. • De werkgroep realiseert dat, naast sportpark de Hulleheuf, 2 andere sportparken worden afgestoten. Inzet van de werkgroep is om dit per 2017 te realiseren. • De 2 afgestoten sportparken worden dan per 2017 ingeboekt als een structurele besparing van 2 x € 50.000= € 100.000. • Voor het afstoten van een veld wordt gerekend met een voordeel van € 9.000 per veld. • De gemeente creëert een eenmalig frictiebudget om de betreffende verenigingen te compenseren voor schulden op de onroerende zaken die ze achterlaten. Het frictiebudget is ook bedoeld om eventuele aanpassingen op de nieuwe locatie te betalen. Surplus Als de voetbalverenigingen erin slagen om met het totaalpakket aan afgesproken maatregelen een hogere bezuiniging te realiseren dan de afgesproken taakstelling (€ 218.500), wordt dit voordeel als volgt verdeeld: - Van het surplus worden eerst de extra (frictie) kosten betaald van de gemeente;
--	--	---

		- Het restantvoordeel wordt voor de helft gestort in een voetbalfonds, de andere helft is voor de gemeente. - Voetbalverenigingen krijgen inspraak over de bestemming van het fonds. Structurele besparing 2 sportparken à € 50.000 = € 100.000 (plus besparing evt. losse velden) 4. Sportpark De Hulleheuf in Macharen. De besparing op Hulleheuf telt mee in de taakstelling voor € 17.000 per jaar. De gemeente creëert een eenmalig frictiebudget om de vereniging te compenseren voor schulden op de onroerende zaken die ze achterlaat. Het frictiebudget is ook bedoeld om eventuele aanpassingen op de nieuwe locatie te betalen. Structurele besparing € 17.000 5. Budget/reservering renovaties Het budget voor renovaties blijft op het zelfde niveau. Structurele besparing € 0 6. Omvang taakstelling De totale taakstelling voor de buitensportaccommodaties bedraagt € 37.500 voor 2014 en € 200.000 voor 2017. Hiervan is 92% toegerekend aan voetbal of wel in totaal € 218.500 per jaar(zie bijlage). 7. Onderhoud beplanting De bezuiniging van € 37.500 op het onderhoud van de beplanting op de sportparken wordt gerealiseerd
--	--	--

met de voorgaande maatregelen. Maar verenigingen kunnen ervoor kiezen om dit onderhoud van de gemeente over te nemen. Hiervoor krijgen ze een vergoeding ter hoogte van de huidige onderhoudskosten van de gemeente.

Samenvatting

Jaar	2014	2015	2016	2017
Bezuiniging sportterreinen				
Onderhoud beplanting	19.000	37.500	37.500	37.500
Tariefsverhoging				200.000
Totaal	19.000	37.500	37.500	237.500
Aandeel voetbal (92%)	18.000	35.000	35.000	218.500
Maatregel				
Kostenberekening kunstgrasvelden	28.000	56.000	56.000	56.000
Onderhoud inrichting sportparken				45.600
Clustering sportparken				100.000
Surplus afstoten velden				9.000/veld
Surplus afstoten sportpark				50.000/park
Sportpark Hulleheuf	8.500	17.000	17.000	17.000
Totaal	36.500	73.000	73.000	218.600
Resultaat	18.500	38.000	38.000	100

Datum: 25 augustus 2014.

	Komt er ook een overlegtafel sport? Wanneer worden de overlegtafels sport en cultuur werkelijk georganiseerd? blz. 33	
	De doelstelling om 10% te bezuinigen te realiseren. - Is de doelstelling nu niet al gerealiseerd door fusies van een paar verenigingen?	
4 Veiligheid		
	Wat is het aantoonbare effect geweest, als het gaat om veiligheidsbeleving en preventie, van de zichtbaarheid van jongerenwerkers en opbouwwerkers? Hoe verhoudt dit zich tot de aantoonbare effecten van de zichtbaarheid van handhavers en politie?	Het is lastig om aan te tonen wat het exacte effect is op de veiligheidsbeleving. Dat komt omdat die beleving door meer dan uitsluitend de zichtbaarheid van instanties beïnvloed wordt. Wel zien we dat de veiligheidsbeleving de laatste jaren is verbeterd (stijging rapportcijfer). En ook dat het aantal incidenten vermogenscriminaliteit is afgenomen. We kunnen hooguit aannemen dat dit deels op het conto van instanties als jongerenwerkers, handhavers en politie toe te schrijven is. De vergelijking tussen jongerenwerk/opbouwwerk met handhavers openbare ruimte en politie is lastig om te maken. Dit heeft verschillende redenen: - Ten eerste zijn de kerntaken van deze professionals verschillend. De handhavers en politie richten zich op het handhaven van de openbare orde, terwijl de kerntaken van jongerenwerk en opbouwwerk, naast de aanpak van overlastsituaties, ook gericht zijn op signalering, begeleiding en activering van groepen jongeren of bewoners. - Ten tweede is de zichtbaarheid van jongerenwerkers en opbouwwerkers minder groot omdat zij geen uniform dragen. De handhavers openbare ruimte en de politie dragen een uniform waardoor het voor iedereen duidelijk is wie zij zijn.

		Het jongerenwerk en opbouwwerk werkt (soms zichtbaar en soms wat minder zichtbaar) op verschillende manieren in wijken en dorpen met jongeren en bewoners samen. Enkele voorbeelden: - Zo brengen jongerenwerkers jongeren in contact met mensen uit de wijkraad, vrijwilligers en buurtbewoners in verschillende wijken (o.a.Schadewijk, Lith, Berghem). Als men elkaar kent, dan kan dit een positief effect hebben op het veiligheidsgevoel. - Daarnaast organiseert het opbouwwerk het project buurtbemiddeling. Hiermee leggen burens conflicten bij en wordt escalatie voorkomen. Dit bevordert het gevoel van veiligheid in de buurt. - Met ondersteuning van jongerenwerk en opbouwwerk zijn inwoners getraind in het omgaan met groepen jongeren die op straat hangen. Hierdoor kunnen conflicten vermeden of in de kiem gesmoord worden. - Het jongerenwerk vormt vaak de schakel tussen de jongeren en de wijkbewoners. Jongerenwerkers kunnen het beeld van jongeren tijdens bewonersavonden nuanceren door informatie en uitleg te geven. - Opbouwwerk en jongerenwerk neemt vaak contact met melders van overlast om na te gaan wat er aan de hand is, te bespreken welke concrete acties mogelijk zijn en contact te onderhouden waardoor burgers zich gehoord en veiliger voelen.
	Wat is de aantoonbare rol geweest van basisteams jeugd en gezin als het gaat om veiligheidsbeleving en preventie?	Het Basisteam Jeugd en Gezin vervult een coördinerende rol bij de aanpak van jeugdoverlast. Het BJG volgt de ontwikkeling van jeugdgroepen en maakt afspraken gemaakt over de aanpak van hinderlijke en overlastgevendende groepen. De aanpak vanuit het BJG richt zich op zorg en preventie. Wat we hiervan terug zien is dat het aantal incidenten van overlastgevendende jeugd afgelopen jaar is afgenomen. Maar het blijft lastig om aan te tonen wat het effect van deze preventieve aanpak is. Simpelweg omdat je niet kunt aantonen wat er gebeurt zou zijn als BJG niets gedaan zou hebben. Voor het Basisteam Jeugd en Gezin en voor het jongerenwerk geldt dat deze professionals vanuit het kennen van de jongeren en het bekend zijn met groepen proberen om een groep te beïnvloeden en gedrag om te buigen. Dit is van invloed op groepen, maar ook op individuen. In de aanpak van

		individuele jongeren is de samenwerking tussen basisteam en jongeren werk belangrijk, waardoor jongeren bereikt en gemotiveerd kunnen worden. Als leden van overlastgevende groepen crimineel gedrag gaan vertonen, dan wordt er vanuit het BJJ samengewerkt met het Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf. Naast de groepsaankpak worden er ook, indien nodig, individuele trajecten uitgezet. Als de betreffende jongere strafbare feiten gepleegd heeft, dan wordt ook hier samengewerkt met het Regionaal Veiligheidshuis.
	Wat wordt er aan beleid uit- en ingezet om te voorkomen dat er geen waterbedeffect optreedt als het gaat om voorkomen van jeugdoverlast en fietsendiefstallen?	Op het moment dat we op een bepaalde locatie jeugdoverlast gaan aanpakken (bijv. op het Cruijfcourt) of fietsendiefstal gaan aanpakken (bijv. op het centraal station), dan is er altijd het risico op het waterbedeffect waarbij het probleem zich verplaatst naar een andere locatie. We proberen dit risico te verkleinen door niet alleen repressief op de locatie op te treden, maar het probleem integraal aan te pakken: - Jeugdoverlast wordt aangepakt door een locatiegerichte aanpak vanuit het kernteam in de wijken en dorpen in combinatie met een groepsgerichte en persoongerichte aanpak vanuit het Basisteam Jeugd en Gezin en het Veiligheidshuis. Uit ervaring weten we dat repressief optreden door de politie kan leiden tot verplaatsing van de groep van de ene locatie naar een andere locatie. Maar, als de overlast op een bepaalde locatie te groot is, dan is de repressieve inzet wel nodig om de overlast op dat moment én op die locatie te verminderen. In de reguliere surveillance van de politie en handhavers openbare ruimte, en in de rondes die het jongerenwerk maakt, worden de bekende overlastplekken bezocht. Als de overlast zich verplaatst dan passen bovengenoemde professionals hier hun rondes op aan. - Op basis van de aangiftes van fietsendiefstal weten we op welke plaatsen er veel fietsen gestolen worden. Deze plaatsen noemen we hotspots. Op die hotspots zet de politie lokfietsen in. Hierdoor kunnen fietsendieven en -helers op heterdaad betrapt worden en kan vervolging plaats vinden. Daarnaast is geïnvesteerd in het verbeteren van de fietsenstalling bij het centraal station. De handhavers openbare ruimte surveilleren dagelijks op de hotspots (en surveilleren daarnaast ook regelmatig op andere plekken waar veel fietsen gestald worden), en ruimen geregeld fietswrakken

		uit de stalling om deze toegankelijk te houden. Uit ervaring weten we dat het probleem van fietsendiefstal zich vrij snel kan verplaatsen. Zo lijkt het erop dat de intensieve aanpak van hotspot Centraal Station, als neveneffect heeft gehad dat Station West een hotspot fietsendiefstal werd. Maar we hebben ook een toename gezien van fietsendiefstallen uit niet afgesloten schuurtjes in de verschillende dorpskernen. Met het goed afsluiten van de schuren en het goed op slot zetten van hun fietsen, kunnen inwoners van Oss zelf ook een bijdrage leveren aan het terugdringen van fietsendiefstal.
	wordt de opleiding BOA light terecht gemist?	De opleiding BOA light is niet bekend bij ons. Voor alle BOA's van de gemeente Oss geldt dat ze de reguliere BOA opleiding hebben gevolgd. Een behoorlijk deel van de BOA's heeft aanvullend daarop (of volgt aanvullend daarop) de MBO-opleiding Handhaving, Toezicht en Veiligheid gevolgd. Alle BOA's zijn daarnaast geschoold als parkeercontroleur, verkeersregelaar, reanimatie en omgaan met agressie. Tot slot heeft een aantal BOA's de vakopleiding Drank en Horecawet gevolgd.
	is er een regionaal plan over de Jihad.	Op 24 februari jl. is in een Raadsinformatiebrief aangegeven welke regionale acties er ondernomen zijn om radicalisering en jihadisme in onze regio aan te pakken. Oost-Brabant kent een programmaraad die zich richt op de uitwerking van 38 landelijke maatregelen in de regio. Via het NCTV zullen er voor de gemeenten uit Oost-Brabant scholingsbijeenkomsten georganiseerd worden. Momenteel werkt de programmaraad aan een document voor alle betrokken partners (gemeenten, OM, etc), waarin handreikingen en handelingsperspectieven worden geboden. De verwachting is dat dit kort na het zomerreces gereed is.
5 Mobiliteit en openbare ruimte		
	Wat is het bedrag dat tot nu toe is bezuinigd op beheer openbare ruimte en wat is het bedrag dat de komende raadsperiode bezuinigd gaat worden op beheer openbare ruimte? Graag specificaties	In de periode 2012-2015 zijn opbouwend bezuinigingen doorgevoerd op budget voor de openbare ruimte. Per 2015 is ten opzichte van 2011 het totaal bedrag aan bezuinigingen € 2.973.000 structureel per jaar. Het budget voor dagelijks beheer is met € 2.397.000 verlaagd. Het budget voor groot onderhoud met € 576.000. Daarmee zijn alle door de gemeenteraad vastgestelde bezuinigingen doorgevoerd. Er zijn geen aanvullende bezuinigen meer vastgesteld voor de komende raadsperiode. Onderstaand schema geeft een samenvattend overzicht.

van de bedragen.	BEZUINIGINGEN DAGELIJKS ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE					
	Activiteit	Omschrijving	2012	2013	2014	2015
	Programmabegroting 2012-2015					
	groen	Omvormen areaal groen				200.000
	integraal	Onderhoudskwaliteit aanpassen:	10000	325.000	350.000	350000
	Openbare verlichting	verlichting minder inschakelen	10.000	30.000	30.000	30.000
	Verkeer	minder verkeersonderzoeken	200.000	200.000	200.000	200.000
	Verkeer	Reclame opbrengsten openbare ruimte	20.000	40.000	40.000	40.000
	Verhardingen	vermindering budget klein onderhoud	50.000	50.000	50.000	50.000
			290.000	645.000	670.000	870.000
	Programmabegroting 2013-2016					
	groen	Kostenverlaging groenonderhoud (ibn)			340.000	340.000
			0	0	340.000	340.000
	Programmabegroting 2014-2017					
	integraal	Aanpassing kwaliteitsprofiel			750.000	1.187.000
			0	0	750.000	1.187.000
	TOTAAL		290.000	645.000	1.760.000	2.397.000
	BEZUINIGINGEN GROOT ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE					
	Activiteit	Omschrijving	2012	2013	2014	2015
	Programmabegroting 2012-2015					

		<table><tr><td>integraal</td><td>aanpassing inspraak</td><td>65.000</td><td>65.000</td><td>65.000</td><td>65.000</td></tr><tr><td>groen</td><td>Minder areaal speelruimte</td><td>15.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr><tr><td>Verhardingen</td><td>Beperken budget noodzakelijk onderhoud</td><td>100.000</td><td>100.000</td><td>100.000</td><td>100.000</td></tr><tr><td>Verkeer</td><td>minder parkeerplannen</td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td><td>10.000</td></tr><tr><td>Verkeer</td><td>minder verkeersonderzoeken</td><td>45.000</td><td>45.000</td><td>45.000</td><td>45.000</td></tr><tr><td>Verhardingen</td><td>verlenging levensduur (afschr)</td><td>306.000</td><td>306000</td><td>306000</td><td>306000</td></tr><tr><td></td><td></td><td>541.000</td><td>576.000</td><td>576.000</td><td>576.000</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Totaal</td><td></td><td>831.000</td><td>1.221.000</td><td>2.336.000</td><td>2.973.000</td></tr></table>	integraal	aanpassing inspraak	65.000	65.000	65.000	65.000	groen	Minder areaal speelruimte	15.000	50.000	50.000	50.000	Verhardingen	Beperken budget noodzakelijk onderhoud	100.000	100.000	100.000	100.000	Verkeer	minder parkeerplannen	10.000	10.000	10.000	10.000	Verkeer	minder verkeersonderzoeken	45.000	45.000	45.000	45.000	Verhardingen	verlenging levensduur (afschr)	306.000	306000	306000	306000			541.000	576.000	576.000	576.000							Totaal		831.000	1.221.000	2.336.000	2.973.000
integraal	aanpassing inspraak	65.000	65.000	65.000	65.000																																																			
groen	Minder areaal speelruimte	15.000	50.000	50.000	50.000																																																			
Verhardingen	Beperken budget noodzakelijk onderhoud	100.000	100.000	100.000	100.000																																																			
Verkeer	minder parkeerplannen	10.000	10.000	10.000	10.000																																																			
Verkeer	minder verkeersonderzoeken	45.000	45.000	45.000	45.000																																																			
Verhardingen	verlenging levensduur (afschr)	306.000	306000	306000	306000																																																			
		541.000	576.000	576.000	576.000																																																			
Totaal		831.000	1.221.000	2.336.000	2.973.000																																																			
	Wat is het bedrag dat is geïnvesteerd voor initiatieven van inwoners om de openbare ruimte zelf te gaan beheren? Graag specificaties van het bedrag.	Per 2015 is structureel € 100.000 specifiek vrijgemaakt als budget om extra bewonerswensen te kunnen honoreren bij overname van beheertaken in de openbare ruimte (zelfbeheer). Daarnaast kan bestaand budget hiervoor deels ingezet worden (en is in het verleden hiervoor ook ingezet) zoals Wijkbudget van wijk- en dorpsraden, BuurtwerkT budget, onderhoudsbudget. Incidenteel zijn ook subsidies van derden beschikbaar (o.a. Doebudget provincie).																																																						
	Hoe wordt er rekening gehouden met klimaatverandering als het gaat om gemeentelijke watertaken?	In het plan watertaken (2012) is vastgelegd hoe met klimaatveranderingen en hevigere buien wordt omgegaan. Voor de verschillende gebieden (wonen, werken, hoofdinfra en winkelgebieden) hanteren we toetsfrequenties voor hinder en overlast. Deze worden toegepast bij feitelijke constatering en bij modelberekeningen voor (her)ontwerp. Hier wordt dan ook rekening gehouden met hevigere buien in de toekomst. Daarnaast wordt bij herinrichting of groot onderhoud regenwater ontkoppeld van de gemengde riolering en lokaal in het milieu gebracht (infiltratie). Dit is zowel goed ter beperking van overlast in situaties van veel neerslag (afvoervertraging) als in situaties van te weinig neerslag (vasthouden water, beperking verdroging). Klimaatmaatregelen worden uitgevoerd in combinatie met groot onderhoud of reconstructiemaatregelen in de openbare ruimte.																																																						

	Wat kost handhaving, toezicht en administratie als het gaat om betaald parkeren? En dan niet alleen inzet van mensen maar ook kosten van inrichting omgeving, parkeerautomaten en dergelijke?	In de begroting 2015 zijn de totale kosten voor betaald parkeren geraamd op €2.562.870 Hierin zijn omvat: alle personeelskosten (uren en doorbelastingen van andere afdelingen), administratiekosten, onderhoud van apparatuur, software, gebouwen, installaties e.d., verzekeringen, energie, kosten voor inhuur, vandalisme, reserveringen, onderhouds- en servicecontracten, kapitaallasten. Dit zijn de totale kosten voor het straatparkeren, vergunningparkeren, fietsenstallingen, Jurgensplein, Oostwal-Oost en Bergoss
	Welke inkomsten worden door betaald parkeren binnen gehaald?	In de begroting 2015 is voorzien in totale inkomsten van € 2.986.000. Dit betreft de inkomsten van het betaald parkeren en inkomsten uit naheffingsaanslagen, inkomsten parkeervergunningen, inkomsten parkeergarages Bergoss, Oostwal-Oost en het Jurgensplein. Bij de benodigde bedragen voor parkeren is voor 2015 en 2016 nog een afdracht aan de algemene dienst van € 295.000,- en een afdracht aan het mobiliteitsfonds van € 245.000,- opgenomen. De afdracht aan de algemene dienst vervalt per 2017. Het tekort dat in 2015 ontstaat wordt opgevangen door de reserve van het parkeerbedrijf, waardoor het saldo weer op 0 komt.
6 Duurzaamheid, milieu en buitengebied		
	Duurzaam consumeren is de keerzijde daarvan. blz. 47 Wat wordt hiermee bedoeld? Waar is duurzaam consumeren de keerzijde van en waarom?	Voor een duurzame ontwikkeling is verduurzaming van de productie én consumptie noodzakelijk. Productie staat niet los zien van consumptie. Voor de effectiviteit van onze aanpak voeren we een samenhangend beleid: aan de aanbod- én vraagkant. We besteden daarom ook aandacht aan duurzaam consumeren, als tegenhanger van duurzame productie. De consument is een van de doelgroepen van ons duurzaamheidsbeleid. Goede voorlichting en consumentenprojecten leiden tot meer bewustzijn en uiteindelijk tot gedragsverandering en bewustere keuzes voor duurzaamheid.
	We gaan onze inwoners nog beter laten zien wat het maatschappelijk rendement is van hun inspanningen. blz. 47 Wat zijn concrete voorbeelden van wat je aan inwoners wil	Een voorbeeld is de introductie van het nieuwe afvalbeleid op 1 januari 2015. Hiervan leerden we het volgende. We bereiken onze afvaldoelstellingen alleen, als onze inwoners hun medewerking verlenen. In onze voorlichting vertellen wij voortaan niet alleen vertellen wat, wanneer en hoe inwoners afval moeten scheiden. Maar we leggen ook uit waarom wij deze inspanning van onze inwoners vragen, waarom hun medewerking belangrijk is en wat het positieve gevolg is van hun inspanning. ijvoorbeeld kostenbesparing op afvalinzameling- en verwerking en daarmee een gunstig effect op de

	laten zien en hoe je dat gaat doen?	hoogte van de afvalstoffenheffing. Of nog meer hergebruik van afvalstromen en verwerking tot nieuwe producten.
	In de publieke perceptie leeft het beeld dat duurzaamheid en de agrarische sector elkaar maar moeilijk verdragen. Feit is echter dat zowel onder invloed van regelgeving als vanuit eigen belang de sector grote slagen heeft gemaakt qua duurzame bedrijfsvoering en daar verder aan werkt. blz. 47 Waaruit blijkt dat? Wat zijn concrete voorbeelden daarvan (uit Oss)? Ook daarbij is het leggen en behouden van verbindingen tussen inwoners en de agrarische sector een belangrijk thema. blz. 47 Wat zijn daar voor concrete plannen voor?	In het agrarische sector maken gesloten kringlopen standaard onderdeel uit van de bedrijfsvoering. Het grote publiek weet dit niet. Wij stimuleren ZLTO Oss om hun verhaal te vertellen en te laten zien wat de agrarische sector in Oss bijdraagt aan duurzaamheid, economie, onderwijs, educatie, energiebesparing, technische innovatie en maatschappelijke debat over de landbouw van later. ZLTO Oss vertelt haar verhaal aan de hand van concrete voorbeelden via Boer aan tafel (twitter en facebook). Net als andere bedrijfssectoren kan de agrarische sector ook nog slagen maken. Wij trekken samen met ZLTO Oss op om de provinciale en landelijke ambities op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing uit te werken voor de agrarische sector in Oss. We voeren verschillende voedselprojecten uit om stad en land te verbinden. Een recent voorbeeld is de Publieksdag van de Stadslandbouw op 6 juni, die we aftrapten met een streekontbijt voor 250 personen. Daarnaast zetten we in op voedsel educatie via de Landerij VanTosse, het Platform Stadse Boeren Oss, Klasseboeren en NME-centrum de Elzenhoek. Dit jaar reizen we rond in Oss met de tentoonstelling Zonder boer geen voer 2.0., waarin onze inwoners gratis kennismaken met onze agrarische geschiedenis en de landbouw in Oss. Er is ook een beweging nodig van land naar stad. ZLTO Oss vervult hier een actieve rol in met haar project Boer aan tafel. Een van de ideeën van ZLTO Oss is om in december op drie boerderijen een boerenkerstmarkt te organiseren. Boer aan tafel behoorde in mei tot de genomineerden van de Boer2Burgerprijs voor de beste boer-burgerverbinding. In 2014 behaalde de gemeente Oss de tweede plaats. We zijn samen met onze organisaties koploper als het gaat om stad-landverbindingen. We hebben een netwerk van agrariërs, die hun bedrijfsactiviteiten, combineren met educatie. Op hun eigen bedrijf en/of in samenwerking met scholen, zoals basisonderwijs en Het

		Hooghuis. Dit netwerk breiden we uit. Bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de versmarkt in het centrum, kijken we uitdrukkelijk hoe we onze agrarische sector hierbij betrekken.
	Gezonde leefomgeving: bewust omgaan met afval en een 'zorgvuldige veehouderij' die verbonden is met de gemeenschap en toekomstperspectief biedt voor de boer. blz. 48 Hoe definieer je 'zorgvuldige veehouderij' en op wat voor manier kan de gemeente daar invloed en controle op uitoefenen?	Een zorgvuldige veehouderij is een breed begrip. Daarom hebben we in Oss <i>gezondheid</i> voorop gezet. Daaraan relateren we de meeste andere aspecten, zoals geur, fijn stof, geluid en hinderbeleving. We hebben eerder al aangegeven dat we streven naar een gezonde veehouderij in een gezonde leefomgeving. Met andere woorden: gezondheidswinst voor omwonenden en het kunnen uitoefenen van een gezond bedrijf. Deze balans zoeken we op verschillende manieren. Door te kijken hoe we gezondheidsrisico's bij nieuwe ontwikkelingen kleiner kunnen maken, door te kijken welke gezondheidseffecten bij bestaande bedrijven er bestaan en hoe we kunnen voorkomen dat een dierziekte tot een uitbraak leidt. Daarvoor doen we verschillende onderzoeken in samenwerking met omliggende gemeenten en de regio. Mogelijkheden om op gezondheid te kunnen sturen liggen bij de verlening van de omgevingsvergunning en ruimtelijke ordening. Onzekerheden daarin zijn we aan het onderzoeken. De gemeente Oss zet daarnaast in op het stimuleren en ondersteunen van ontwikkelingen in de sector zelf. Bijvoorbeeld het symposium One Health in maart 2015 om de samenwerking tussen huisartsen en dierenartsen vorm te geven.
	Ons haalbaarheidsonderzoek naar zonnepanelen op bedrijfsdaken levert vooralsnog beperkt positieve resultaten op. Veel bedrijfsdaken zijn technisch niet geschikt voor zonnepanelen. Daar waar het wel kan stimuleren we dit. Daar waar het niet kan kijken	Bijvoorbeeld door collectieve inkoop van zonnepanelen voor bedrijven te faciliteren. Of door aan te haken bij landelijke subsidieprogramma's of regelingen. Zoals bijvoorbeeld de campagne "Zonneklaar". Een initiatief van en voor bedrijven om zonnepanelen te stimuleren. Ook onderzoeken we de mogelijkheid voor samenwerking tussen het bedrijfsleven en burgers. Bijvoorbeeld door zonnepanelen op bedrijfsdaken te plaatsen en deze te verkopen aan omwonenden via een lokale energie coöperatie. Door fiscale voordelen ("saldering") neemt de financiële slaagkans van zonnepanelen op bedrijfsdaken toe. De gemeente kan hierbij faciliteren.

	we naar andere mogelijkheden voor energiebesparingen/ of -opwekking. blz. 50 Op wat voor manier gaat de gemeente zonnepanelen stimuleren? Wordt hier bedoeld dat de gemeente Os actief bij bedrijven gaat kijken hoe een bedrijf energie kan besparen? Zo nee, hoe wordt het dan wel gestimuleerd?	De verantwoordelijkheid om energie te besparen ligt vooral bij de bedrijven zelf. Ingevolge de Wet Milieubeheer moeten alle maatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen worden uitgevoerd. De gemeente heeft hierbij vooral een toezichthoudende rol. Maar we willen waar mogelijk graag proactief ondersteunen in plaats van alleen repressief. Dat doen we bijvoorbeeld door samen te werken aan het Duurzaam dossier van de Kracht van Oss. We hebben het bedrijfsleven in het verleden ook ondersteund door het aanbieden van energiescans op basis van no cure no pay. Ook zijn er in 2012 en 2013 energiescans uitgevoerd voor de bedrijventerreinen Vorstengrafdonk en Elzenburg. Hierbij zijn business cases in beeld gebracht m.b.t. energiebesparing voor individuele bedrijven en voor samenwerking tussen bedrijven.
	Het Millenniumplatform vervult een sleutelpositie bij het verlengen van onze titels Fairtradegemeente en Millenniumgemeente. Het Millenniumplatform bewijst zich als een actieve en betrouwbare partner en krijgt meer verantwoordelijkheid om haar activiteiten zelf in te vullen en onze millenniumdoelen te behalen. Wat houdt die 'meer verantwoordelijkheid' in en	We overwegen om voor een bepaalde periode een vast bedrag per jaar te subsidiëren op basis van een jaarprogramma vooraf of verantwoording achteraf door het Millenniumplatform. Bijvoorbeeld op basis van prestatieafspraken zoals het bestendigen van de fairtradetitel. De gemeente voert dan meer regio op afstand en het platform krijgt meer vrijheid om haar activiteiten uit te voeren en te financieren. Het platform dient hiervoor een voorstel in.

	wat zijn de voor- en nadelen voor het millenniumplatform en voor de gemeente Oss hiervan?	
	Zwerfafval en afvaldumping hebben extra aandacht. blz. 50 Hoe vertaalt die extra aandacht zich in de praktijk?	De extra aandacht voor afvaldumping komt voort uit de nieuwe afvalinzameling vanaf 1 januari 2015. We zegden de raad toe dat we extra zouden letten op toename van afvaldumping ten gevolge van het minder vaak inzamelen van restafval. We houden precies bij in het systeem "MOR" hoeveel meldingen we binnen krijgen over afvaldumping en zwerfafval. Hierover informeren we regelmatig de raadscommissie, samen met de resultaten van de afvalinzameling. We letten met name erop of er 'spots' ontstaan door het minder vaak ophalen van restafval (bijzetten van afval bij ondergrondse containers, afval dumpen in prullenbakken, etc).
	Op blz. 49 staat zwerfafval onder het kopje van beleid dat geen aanpassing nodig heeft. Hoe verhoudt zich dat met de uitspraak op blz. 50?	Op dit moment stellen we een uitvoeringsplan Zwerfafval op. Hierin staat hoe we de jaarlijkse rijks subsidie van € 100.000 euro gaan besteden. Met het uitvoeringsplan blijven we binnen de beleidsuitgangspunten van zwerfafval, zoals meer eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners. Het gaat om acties zoals Beestenbende en het uitrusten van actieve bewonersgroepen van materiaal. Er is geen sprake van beleidswijziging.
	Nieuwe natuuraccenten zijn de projecten Natuur in de stad en Ecologisch netwerk in de polder. blz. 50 Waar kan ik meer uitleg vinden over de inhoud van deze projecten?	Het college van B&W behandelde het Actieplan Natuur in stad op 1 juni. Via de besluitenlijst nam u kennis van het project. Wij stelden het actieplan op samen met Stichting Landschapsbeheer Oss, IVN-Oss en Food4Bees. Het project Natuur in de stad startte op 20 juni met de Week van de Natuur. Indien u dit wenst, sturen wij het actieplan ter kennisname naar u op. Het project Ecologisch netwerk is in de voorbereidende fase en start in september/oktober.
	N.a.v. de bijeenkomst over de windturbines in Elzenburg. Wordt er ook naar andere alternatieve energiebronnen	We willen energie besparen, efficiënter gebruiken en duurzaam opwekken. Alternatieve (duurzame) energiebronnen die vooral onze aandacht hebben/ en waar we onderzoek naar doen zijn vooral zonne energie, warmte koude opslag en biomassa. Grootschaliger bronnen zijn Windenergie, geothermie en waterkracht. Wat overblijft zijn de meer innovatieve bronnen die nu nog vaak (te) ver van rendabele

	onderzoek gedaan? Zo ja welke zijn dat dan?	exploitatie afdelingen zoals, osmose-energie en de productie van waterstof ed.
7 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		
	worden de bezoekersaantal van het centrum met regelmaat gemonitord? Ook in 2015? blz. 53	Het bezoek aan het centrum van Oss wordt op 2 manieren gemonitord: 1. Jaarlijks stelt Locatus het rapport "passantentelling gemeente Oss" op. De passantentellingen op 24 telposities gedurende één zaterdag in april geven een globaal beeld van de druktepatronen en loopstromen in het kernwinkelgebied van Oss. 2. Sinds maart 2015 vinden er ook permanente passantentellingen plaats in het centrum. Op 15 plekken in het centrum worden 24 uur per dag passanten geteld door middel van Wi-Fi-sensoren. Deze tellingen geven een veel verfijnder beeld van het aantal bezoekers van het centrum op bepaalde plaatsen, verspreid over de week en per dag. Hierdoor is te monitoren welke effecten er zijn van bijvoorbeeld evenementen, van specifieke acties van ondernemers in delen van het centrum, het effect van werkzaamheden of de invloed van een nieuwe onderneming. De permanente passantentelling is onderdeel van de activiteiten van de Taskforce Centrum in samenspraak met de ondernemers. Beide vormen van monitoring zijn op basis van anonimiteit.
	Welk bedrag is er nodig voor het verplaatsen van de bibliotheek naar het centrum? Indien nu nog niet bekend, graag een inschatting.	In de kadernota staat een investeringsbedrag van € 6,2 tot € 7,9 mln. (vertaling structurele jaarkosten: circa 650.000 per jaar). Dit investeringsbedrag is voor de verplaatsing en/of modernisering van de bibliotheek en de overige investeringen in het compacte centrum. Daarnaast bevat de kadernota een incidenteel bedrag van € 2,0 mln, waarvan € 0,5 mln. gedekt wordt uit de reserve ruimtelijke-fysieke gebiedsontwikkeling. Dit bedrag is voor de uitwerking van de agenda voor de toekomst van het Osse Centrum. Voor de verhuizing van de bibliotheek naar het centrum is een investeringsbedrag geraamd tussen de € 5,5 miljoen – € 7,2 miljoen, afhankelijk van de locatie in het centrum. Daarnaast is er een structureel bedrag van € 410.000 – € 550.000 opgenomen welke voorziet in de

		exploitatielasten. In dit bedrag is ook een post opgenomen voor de aflossing van de lening van de bibliotheek voor de locatie Raadhuislaan aan de Lievekamp. De investeringsbedragen moeten echter niet enkel gekoppeld worden aan de verplaatsing van de bibliotheek naar het centrum. De bibliotheek moet moderniseren. Mocht verhuizing naar het centrum niet wenselijk of mogelijk zijn, moet er geïnvesteerd worden in de huidige locatie. Er wordt ook onderzocht wat de noodzakelijke investeringen zijn om een bibliotheek van de toekomst op de huidige locatie mogelijk te maken. De noodzakelijke investeringen hiervoor zijn op dit moment nog niet bekend, deze zijn een onderdeel van de verdere verkenning van de verplaatsing van de bibliotheek zoals genoemd in 'de agenda voor de toekomst van het Osse Centrum'.
8 Economie en vrije tijd		
	wordt de doelstelling 1000 banen erbij in 2020 behaald? blz. 58	We baseren ons op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ieder jaar brengt het CBS een meting uit van het aantal banen per 1 april van dat jaar. In 2014 telde de gemeente Oss 37.388 banen. In 2015 waren dit er 406 meer, namelijk 37.794. Daarnaast verhoogde de uitbreiding met Geffen het aantal banen met 1.477. In 2015 zijn er in Oss dus 39.271 banen.
	wordt in 2015 nog een benchmark meting gedaan. De laatste was in 2012 6,6 en we willen naar een 7 in 2020. blz. 58	De enquête waarop de benchmark wordt gebaseerd, wordt nu (juni en juli 2015) afgenomen bij ondernemers.
9 Bestuur Organisatie en dienstverlening		
	We blijven alert op ontwikkelingen die maatschappelijk ondernemen en duurzaamheid kunnen versterken. blz. 62	

	Op wat voor manier zorgt de gemeente Oss dat ze op de hoogte blijft van deze ontwikkelingen?	
	Daarbij hebben we een hoge dienstverleningsambitie en zetten we nieuwe kanalen intensiever in, zoals het digitaal loket en gegevensmagazijn. blz. 62 Wat is het gegevensmagazijn?	
	Daarnaast willen we in ketens samenwerken met nieuwe generieke systemen. blz. 62 Wat betekent deze zin? Welke ketens en welke nieuwe generieke systemen?	
	Er moeten gegevens tussen organisaties uitgewisseld worden. blz. 63 Op wat voor manier wordt hierbij de privacy gewaarborgd?	
	Optimale dienstverlening die aansluit op de behoeften van inwoners en bedrijven. blz. 63 Hoe wordt gemeten wat die	

	behoefden zijn?	
	De mondige, digitaal vaardige klant vraagt om een andere rol van de overheid. Deze ontwikkeling is een extra stimulans om meer op het digitale kanaal te sturen. blz. 64 Op wat voor manier wordt er meer op het digitale kanaal gestuurd en hoe wordt dit digitale kanaal aangepast op de veranderende klant?	
	Zijn er beleidsaanpassingen nodig? 1. doorgaan met bestaand beleid, geen aanpassing nodig N.v.t. 2. kleine aanpassing van beleid N.v.t. 3. fundamentele beleidswijziging nodig N.v.t. blz. 64 Waarom is dit alles niet van toepassing? Betekent dit dat er geen enkel beleid is?	

	We willen interactief met de samenleving leren zodat de gemeenteraad in deze veranderende omgeving goed in positie komt. blz. 64 Hoe wordt dit concreet ingevuld?	De raadsgriffie heeft hierover met de afzonderlijke raadsfracties gesproken en gaat hier verder invulling aan geven. Het is voorstelbaar dat dit leerproces onderdeel wordt van het opleidingsprogramma van de gemeenteraad (Raadskompas).
	De gemeenteraad wil zijn rol op de drie decentralisaties in het sociaal domein goed blijven invullen. blz. 64 Hoe definieer en toets je dat?	Hier zullen de verschillende raadsfracties op hun eigen wijze invulling aan dienen te geven. Belangrijke randvoorwaarde is dat relevante informatie volledig en tijdig beschikbaar is voor de gemeenteraad. In het kader van de actieve informatieplicht van het college heeft de verantwoordelijk wethouder hierin een belangrijke rol. Aan de andere kant heeft de gemeenteraad zelf ook zijn controlerende rol.
	Om dat te realiseren zullen we samen met onze managers en medewerkers uit de bestaande patronen van beleids- en productiekolommen moeten klimmen. blz. 64 Wat houdt dit concreet in? Hoe wordt ervoor gezorgd dat afdelingen intensiever met elkaar gaan samenwerken?	
	De kracht van de samenleving staat centraal in het coalitieprogramma 'Durven	

	door te doen' en in de CMT-thema's voor 2015. blz. 64 Wat zijn CMT-thema's?	
	Daarnaast worden andere rollen geïntroduceerd, zoals programmamanager, procesregisseur, casemanager, programmadirecteur en proceseigenaar. blz. 64 Wat zijn hier de definities van?	
	Dit jaar zijn we samen met Landerd en Uden een samenwerking op ICT-gebied gestart met als doel één ICT-organisatie in 2019. Op basis van de collegebesluiten (maart/april 2015) volgt verdere uitwerking van technische, financiële en personele consequenties. blz. 65 Valt de website hier ook onder?	
	In de doorontwikkeling van de website wordt ook de geografische informatie digitaal vormgegeven (de	

	kracht van de kaart). blz. 65 Wat betekent deze zin?	
	Om effectief te sturen op het digitale kanaal, de website met daarin een digitaal loket en 'mijn loket', passen we het Click-Call-Face principe toe. Click-Call-Face betekent dat we de dienstverlening uitsluitend digitaal (click) of telefonisch (call) aanbieden, tenzij face to face (face) contact meerwaarde heeft voor de klant en/ of de organisatie. blz. 65 Hoe wordt bepaald of face to face contact meerwaarde heeft voor de klant en door wie wordt dit bepaald?	
	Doorontwikkeling website blz. 65 Wat voor doelen zijn er nog voor de doorontwikkeling van de website? Valt makelpunt hier ook onder? Hoe wordt getoetst of de	

	website efficiënt is en voldoet aan de verwachtingen van de gebruikers? Hoe wordt getoetst of de zoekmachine efficiënt is? Welke aandacht is er voor beperkten, bijvoorbeeld visueel beperkten bij de ontwikkeling van de website? Wie bepaalt of inhoud op de website mag worden geplaatst en verwijderd wordt?	
	Basisregistraties invoeren blz. 66 Hoe wordt de privacy gewaarborgd? Hoe verhoudt zich dit tot de wet bescherming persoonsregistratie?	
Financiële positie		
	De ABR van het grondbedrijf is 3'4 miljoen euro te laag. De algemene reserve vormt de achtervang hiervoor. Onze vraag hierbij is nu of het niet noodzakelijk is de ABR te verhogen met 3,4 Meuro,	Het grondbedrijf heeft een eigen exploitatie van jaarlijkse inkomsten en uitgaven, met eigen reserves en voorzieningen. De algemene bedrijfsreserve is inderdaad op dit moment te laag. Dit betekent dat de opgave in eerste instantie primair bij het grondbedrijf ligt om deze reservepositie te verbeteren. Alleen wanneer de reserve negatief wordt, wordt dit aangevuld via de reguliere algemene reserve. Dit is gebeurd in het jaar 2012, waarbij de algemene bedrijfsreserve door verliesnemingen e.d. uitkwam op een tekort van € 2,3 miljoen. Dit is destijds aangevuld vanuit het jaarrekeningresultaat 2012.

	waardoor de algemeen reserve afneemt met hetzelfde bedrag. Dat zou betekenen dat de investeringsruimte vanuit de algemene reserve nog 0,6 Meuro zou zijn. Dit lijkt ons meer in lijn met de zinsnede op blz. 68: " in de jaarrekening worden, conform bestaand beleid, concrete risico's door voorzieningen afgedekt. Gaarne uw mening vanuit "good accounting principes". blz. 67	Dat de ABR te laag is, moet ook gezien worden in perspectief van het totaal van reserves en voorzieningen binnen het grondbedrijf. Risico's zijn voor een groot deel afgedekt, waardoor het risico van een te lage ABR minder is. De volgende reserves en voorzieningen zijn aanwezig binnen het grondbedrijf: <table><tr><th>Omschrijving</th><th>31 december 2014</th></tr><tr><td>Algemene bedrijfsreserve</td><td>797</td></tr><tr><td>Reserve planeconomische risico's</td><td>1.026</td></tr><tr><td>Risicoreserve Heesch-West</td><td>2.476</td></tr><tr><td>Voorziening 'programma' projecten</td><td>1.055</td></tr><tr><td>Voorziening exploitatieverliezen (5,2 mln Heesch West)</td><td>5.543</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>10.897</td></tr></table> Gezien het totaal is het financieel verantwoord om ABR op dit moment niet aan te vullen. Voor de toekomst betekent dit wel dat eventuele winsten uit het grondbedrijf nodig zijn om ABR op goed te hoogte te brengen.	Omschrijving	31 december 2014	Algemene bedrijfsreserve	797	Reserve planeconomische risico's	1.026	Risicoreserve Heesch-West	2.476	Voorziening 'programma' projecten	1.055	Voorziening exploitatieverliezen (5,2 mln Heesch West)	5.543	Totaal	10.897
Omschrijving	31 december 2014															
Algemene bedrijfsreserve	797															
Reserve planeconomische risico's	1.026															
Risicoreserve Heesch-West	2.476															
Voorziening 'programma' projecten	1.055															
Voorziening exploitatieverliezen (5,2 mln Heesch West)	5.543															
Totaal	10.897															
	Is bij de doorrekening van de bedragen rekening gehouden met een mogelijke boete van Attero. Zo ja, wordt dit verlies direct genomen of "gelevelled"? blz. 69	De mogelijke boete van Attero is op dit moment alleen als risico in de jaarrekening gemeld. Deze is dus nog niet meegenomen in berekeningen. De hoogte van de boete voor de regio is voor de periode 2011-2014 € 4,2 miljoen. Hierover lopen nog juridische discussies, zodat een hoogte voor onze gemeente niet in te schatten is. Het levellen ervan zal sowieso lastig zijn, omdat betaling waarschijnlijk ineens zal plaatsvinden.														
	Er is sprake van een	In de kosten is rekening gehouden met het gemeentelijk rioleringsplan zoals vastgesteld in november														

	"behoorlijke reserve" bij de rioolheffing (0,9 Meuro). Volgens ons is er ook sprake van mogelijk noodzakelijke extra uitgaven aan het riool. Is bij de waardering "behoorlijk" rekening gehouden met mogelijke extra uitgaven? Wat zou de reserve volgens "good accounting principes" moeten zijn, m.a.w. Hoeveel ruimte zou er zijn voor tariefmatiging? blz. 69	2012. In het plan is destijds rekening gehouden met alle kosten, waaronder ook kosten voor vervanging. Per 31-12-2014 is er een voorziening voor vervanging riolering (egalisatie rioolbeheer) aanwezig ter hoogte van € 5.394.000. De reserve die aanwezig is, is voor het egalisatie van de opbrengsten en kosten. Wanneer in een jaar de kosten lager zijn dan de opbrengsten wordt het verschil gestort in de reserve. Er is geen harde norm omtrent de hoogte van de reserve. Wel van belang dat de reserve niet te hoog wordt. Of en in welke mate er ruimte is, zal bij tarievenberekening (bespreking raad in december) duidelijk worden.
	Kunt u ons uitleggen hoe het komt dat een lagere rekenrente per saldo niet leidt tot een begrotingsvoordeel? De rentekosten worden dan toch hoger? blz. 69	Per 31 december 2014 hadden we totaal aan geldleningen aangetrokken voor een bedrag van € 159 miljoen. Ook schrijven we op een aantal reserves jaarlijks rente bij. De rentekosten van dit vreemd en eigen vermogen wordt vervolgens toegerekend aan het grondbedrijf en aan investeringen. Dit doen we met een zogenaamde rekenrente. Voor het grondbedrijf 4% en voor investeringen 4,5%. We begroten de rentekosten in onze begroting. Wanneer we rekenrente te hoog is, ontstaat er later in de jaarrekening een voordeel binnen het programma Financiën en belastingen. Verlagen we de rekenrente dan wordt het voordeel binnen dit programma verlaagd en ontstaat er bij andere programma's een voordeel. Dus per saldo betreft dit puur een interne doorbelasting. Ingewikkelder wordt het bij zogenaamde gesloten systemen, zoals bijvoorbeeld het grondbedrijf en riolering. Lagere doorbelasting betekent hier ook een verlaging van de kosten. Deze lagere kosten komen ten gunste van het product zelf.

	Als wij het goed begrijpen heeft Oss in 2015, naar huidig inzicht, een tekort van 1,5 Meuro. Is dit tekort al verwerkt in de verwachte reserve van 4 Meuro? blz. 71	Dit tekort is nog niet verwerkt binnen de algemene reserve. Richting de programmabegroting zien we voor ons de opgave om met een visie te komen hoe we met dit tekort omgaan
	In paragraaf 7.2 wordt gesproken over het feit dat in de doorrekening rekening gehouden wordt met een verlaging van de in de markt haalbare grondprijzen. Wij nemen aan dat de inschatting dat de reserve van het grondbedrijf te laag is, nl 4 Meuro, hiermee verband houdt. Graag bevestiging of ontkenning. blz. 73	Deze staat er feitelijk los van. In de grondexploitatie van Vorstengrafdonk is bij het MPG (gekoppeld aan de jaarrekening 2014) rekening gehouden met lagere grondprijzen. Dit heeft geleid tot een lagere winstverwachting bij Vorstengrafdonk (netto contante waarde € 2,63 miljoen minder). De minimale hoogte van de ABR wordt berekend op een normering waarbij uitgegaan is van een maximale winstneming van slechts 50% en een minimale hoogte van de reserve van € 1 miljoen over een periode van 4 jaar.
	Kunt u aangeven hoeveel van de "Essent gelden" nog onderdeel vormen van de reserves zijn en hoeveel er al besteed is, zo mogelijk met bestemming? blz. 74	Tot en met het boekjaar 2008 is van NV Maaslandgas jaarlijks een dividend uitkering ontvangen. Essent die dit bedrag uitkeerde aan Maaslandgas, heeft in het jaar 2008 de jaarlijkse uitkering afgekocht. Het ontvangen bedrag is in de reserve gestort. Dit was in 2008 een bedrag van € 34,3 miljoen. Jaarlijks wordt op deze reserve 4% rente bijgeschreven. Daarnaast vindt een jaarlijkse onttrekking plaats die steeds afneemt ten opzichte van het jaar ervoor, zodat uiteindelijk zowel de reserve ophoudt te bestaan als de jaarlijkse onttrekking geheel is afgebouwd. Het saldo en het verloop van de reserve is als volgt:

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Bedragen maal € 1.000,==			Saldo 31 december
			Rente ingezet	Storting	Onttrekking	
			als algemeen 4,00% dekkingsmiddel			
2014	24.890	996			2.313	23.573
2015	24.644	986			2.435	23.194
2016	23.194	928			2.349	21.773
2017	21.773	871			2.257	20.387
2018	20.387	815			2.165	19.037

In de beginstand 2015 is een bedrag van € 1.071.000 toegevoegd vanwege de herindeling van gemeente Maasdonk. Als gevolg hiervan neemt ook de jaarlijkse onttrekking toe ten opzichte van de situatie vóór de toevoeging van Geffen. De jaarlijkse onttrekking is vanaf 2017 tot en met 2030 steeds € 87.000 minder dan voorgaand jaar en in de periode van 2031 tot 2045 € 78.000 minder.

Elk jaar wordt de reserve dus voor een deel besteed (zie jaarlijkse onttrekking). In 2014 was dit € 2,3 miljoen en dit wordt jaarlijks afgebouwd.

Via tussentijdse besluitvorming zijn er incidenteel extra bedragen aan onttrokken en ook weer terug gestort.

- Per 1-1-2011 is de reserve verhoogd vanuit de herindeling Lith, waarbij een deel van het rekeningtekort 2010 vanuit Lith uit deze reserve is gehaald. In 2011 is dit terug gestort.
- In 2011 is een bedrag van € 1 miljoen onttrokken uit de reserve en deze is in 2013 weer teruggestort.

Daarnaast is in 2012 een bedrag van € 5.350.000 eenmalig onttrokken uit de reserve op basis van het besluit van de programmabegroting 2012-2015. Dit heeft effect gehad op de jaarlijkse afbouw van de onttrekking.

Bijlage: Uitkomsten meicirculaire 2015		
	In de kadernota wordt genoemd dat in de meicirculaire 600 keuro beschikbaar komt ter compensatie van prijsstijgingen. Is dit bedrag verwerkt in de eerder genoemde bedragen van reserves en exploitatie(tekort) of is dit nog een extra meevaller die nog vrij besteedbaar is? Als het laatste het geval is: hoeveel is er naar verwachting om reële prijs stijgingen op te vangen en hoeveel is nog als extra reservepotje te beschouwen? blz. 84	Dit bedrag is meegenomen in de berekening van de algemene uitkering en zit dus in de gepresenteerde exploitatiesaldo's. Het is dus geen extra meevaller. We zullen juist moeten kijken richting de programmabegroting en werkelijke CAO ontwikkelingen (later) hoeveel we daadwerkelijk nodig hebben.
Bijlage: Overzicht vrije bestemmingsreserves		
	In het overzicht van vrije bestemmingsreserve is sprake van een opvallende toename van de reserve mobiliteit. Wat is de reden hiervan? blz. 86	In de reserve mobiliteit wordt jaarlijks een bedrag gestort van € 495.000. Dit is inclusief een bedrag van € 245.000 vanuit het product parkeren. Op basis van de nota reserves 2014 waren er onttrekkingen geraamd voor de aanpak Gasstraat, Julianasingel/Nieuwe Hescheweg en de Koornstraat.
	Welke bedragen zijn er de afgelopen jaren nodig	Allereerst is het van belang om een onderscheid aan te brengen tussen een reserve en een voorziening. Een reserve is veel meer een keuze, een voorziening wordt door de accountant gezien als een

gebleken voor incidentele tegenvallers? Werden deze betaald uit gebudgetteerde voorzieningen of uit de reserves?

verplichting/ schuld.

Onderstaand een samenvatting van de voorzieningen:

Bedragen * € 1.000

Voorzieningen	31-12-2014
Wethouders en wethouders-weduwen pensioenen	3.214.526
Dubieuze debiteuren	1.181.253
Dubieuze debiteuren SZW	1.321.553
Voorziening geldlening Bioconnection	500.000
Grondverkoop Kriekeput	146.363
Afwikkeling kosten streekgewest	218.008
Arbeidsverplichtingen	140.453
Aansprakelijkheid inleenvergoeding	36.346
Verplichtingen leerlingenvervoer	16.955
Restcomplexen	271.759
Dubieuze debiteuren dwangsommen	33.022
NIEGG zonder reëel en stellig voornemen	782.704
Heesch-West	5.292.013

		Erfpachtsovereenkomsten	250.000
		Waardering deelneming OLSP	690.000
		Diverse onderhoudsvoorzieningen	6.879.278
		Egalisatie rioolbeheer	5.394.289
		Door derden beklemde voorzieningen	117.997
			26.486.519

De meeste voorzieningen zijn gevormd binnen de jaarrekening (ten laste van het resultaat van de jaarrekening). In de jaarrekening wordt steeds toegelicht welk deel van de voorziening reeds is uitbetaald.

Zoals eerder aangegeven zijn er verschillende reserves en voorzieningen gevormd binnen het grondbedrijf, waarbij Heesch West een belangrijke is. Deze tegenvaller is betaald uit de algemene bedrijfsreserve en uit de algemene reserve.

Andere belangrijke incidentele tegenvallers de afgelopen 2 jaar zijn geweest:

- Frictiekosten hervormingen cultuur: € 1,7 miljoen afgedekt uit reserve doelmatigheid en € 1,855 miljoen deels uit de algemene reserve (voorjaarsnota 2014).
- Frictiekosten herindeling Maasdonk: € 1.771.000 gevormd ten laste van de algemene reserve;
- Diverse stortingen in de reserve planologische risico's grondbedrijf: saldo per 31-12-2014 € 1.025.000.

In de jaarlijkse begrotingen is overigens een staat van incidentele baten en lasten opgenomen, waarin kosten en opbrengsten opgenomen zijn die incidenteel van aard zijn.

		Bovenstaand is geen rekening gehouden met bewuste incidentele kosten die gemaakt zijn.
--	--	--